

Sygn. akt VIII U 1857/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – p. o. protokolanta Dorota Hordziejewska

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Lublinie

sprawy J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o odmowę wznowienia postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej z dnia 4 sierpnia 2009 roku, numer (...)

na skutek odwołań J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 października 2015 roku, numer (...), znak (...) - (...)

i z dnia 8 stycznia 2016 roku, numer (...), znak (...) - (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VIII U 1857/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 października 2015 r. nr (...), znak (...) - (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 61a§1 w zw. z art. 156§1 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. , poz. 237 ze zm.) w zw. art. 83b ust.1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r, poz. 121) odmówił J. N. wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji nr (...). W uzasadnieniu wskazano, iż w piśmie z dnia 8 września 2015 r., które wpłynęło do oddziału w dniu 5 października 2015 r., wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych okoliczności i dowodów o których mowa w art. 156 kodeksu postępowania administracyjnego, mających wpływ na zmianę oceny przyjętej przy wydaniu powyższej decyzji, z tych względów brak jest podstaw do wszczęcia postępowania i stwierdzenia nieważności decyzji (akta ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. N.. Domagał się uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego nr (...) z dnia 4 sierpnia 2009 r. w związku z naruszeniem prawa materialnego, procesowego i Europejskiej Konwencji Podstawowych Praw Człowieka i Wolności, polegającym w szczególności na nie zawiadomieniu go o wszczęciu postępowania administracyjnego i pozbawieniem go możliwości udziału w postępowaniu. Podniósł, iż w okresie od 1 maja 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. podlegał ubezpieczeniom społecznym ZUS z tytułu umowy agencyjnej (umowy zlecenia). (k. 2-8 a.s.). Odwołanie zostało zarejestrowane w repertorium (...) za rok 2015 pod pozycją1857.

Decyzją z dnia 8 stycznia 2016 r. , Nr (...), znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 145§1 i art. 149 §3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. , poz. 237 ze zm.) w zw. art. 83a ust 1, 83b ust.1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r, poz. 121) odmówił J. N. wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji nr (...) r.. W uzasadnieniu wskazano, iż w piśmie z dnia 10 grudnia 2015 r., które wpłynęło do oddziału w dniu 11 grudnia 2015 r., oraz pismach z dnia 12 grudnia 2015 r. (data wpływu 21 grudnia 2015 r.,) wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dowodów i okoliczności, mających wpływ na zmianę oceny przyjętej przy wydaniu powyższej decyzji, z tych względów brak jest podstaw do wznowienia postępowania i stwierdzenia nieważności decyzji (k.9 akt ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. N.. Zarzucił, iż organ rentowy naruszył prawo obejmując go dwukrotnie ubezpieczeniami społecznymi i wymierzając składki na ubezpieczenie społeczne. Z tych względów domagał się stwierdzenia nieważności decyzji nr (...) z dnia 4 sierpnia 2009 r. (k. 23-24 a.s.). Odwołanie zostało zarejestrowane w repertorium (...) za rok 2016 pod pozycją 379.

W odpowiedziach na odwołania Zakład (...) Oddział w B. wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji (k. 9, 25 a.s.).

Postanowieniem z dnia 16 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zarządził połączenie sprawy VIII U 379/16 ze sprawą VIII U 1857/15, do łącznego rozpoznania i orzekania (k. 27 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

W okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 stycznia 2007 r. na podstawie wpisu do ewidencji gospodarczej J. N. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Decyzją KRUS z dnia 30 września 2004 r., został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 października 2004 r.. W uzasadnieniu decyzji wnioskodawca został poinformowany o obowiązku zgłoszenia do ubezpieczeń ZUS.

Z tych względów Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie objęcia J. N. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Po jego przeprowadzeniu, decyzją z dnia 18 maja 2005 r. nr (...), stwierdził iż J. N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 października 2004 r. do 30 kwietnia 2005 r. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności (k. 1 t.I akt ZUS) Decyzją z dnia 13 lipca 2005 r. ubezpieczony został zobowiązany do zapłaty obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy z tytułu prowadzonej w okresie od 1 października 2004 r. do 30 kwietnia 2005 r. działalności gospodarczej (k. 2 t.I akt ZUS) Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 5 czerwca 2008 r. wydanym w sprawie VIII U 3644/05. Orzeczenie jest prawomocne (k. 7 t.I akt ZUS)

Z tytułu prowadzonej w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 stycznia 2007 r. działalności gospodarczej wnioskodawca osiągnął następujące przychody: w roku 1999 -63099,41 zł, w roku 2000 – 79997, 85 zł, w roku 2001 – 89458,31 zł. , w roku 2002 – 109432,76 zł, w roku 2003 -49009,50 zł, w roku 2004 – 60859,34 zł, w roku 2005- 55097,26 zł, w roku 2006 72341,60 zł i w roku 2007 -13194 zł..

W okresie od 1 maja 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. J. N. był zatrudniony na podstawie umowy zlecenia z podstawą wymiaru składek wynosząca 200 zł.. Wnioskodawca zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego oraz jako płatnik składek od dnia 16 sierpnia 2005 r..

W dniu 31 stycznia 2007 r. J. N. dokonał wykreślenia wpisu działalności gospodarczej z ewidencji w Urzędzie Miasta w C., nie wyrejestrowując się z ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności, składając jedynie druk (...)wyrejestrowujący go z ubezpieczeń społecznych od 1 lutego 2007 r.

Z uwagi na okoliczność, że podstawa wymiaru składek z umowy zlecenia zawartej na okres od 1 maja 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. była niższa niż podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją nr (...) z dnia 4 sierpnia 2009 r. ustalił, iż od 1 listopada 2005 r. do 31 stycznia 2007 r. J. N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz decyzje nr (...) ustalające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, rentowe wypadkowe i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy. Odwołanie J. N. decyzji z dnia 4 sierpnia 2009 r. ustalającej istnienie obowiązku ubezpieczenia społecznego zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 14 stycznia 2010 r. wydanym w sprawie VIII U 3799/09. Orzeczenie jest prawomocne (k. 47 t. I akt ZUS).

Decyzją z dnia 26 października 2011 r. Nr(...) organ rentowy odmówił stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 4 sierpnia 2009 r. Nr (...) (k. 73-74 t. I akt ZUS).

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 października 2015 r. Nr (...) organ rentowy odmówił J. N. wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji nr (...) r. zaś decyzją z dnia 8 stycznia 2016 r. Nr (...) odmówił wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji nr (...) r. (k.9 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego oraz pisma ZUS (k 5-7, 11-12, 49, 71 t.II akt ZUS), które obdarzono wiarą w całości. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje:

Odwołania J. N. nie są zasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Weryfikacja ostatecznej decyzji możliwa jest w drodze nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego, przez sam organ rentowy (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 października 2011 roku, I OSK 2020/11, LEX nr 965922). Jednym z nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego jest wznowienie postępowania administracyjnego uregulowane w art. 145 – 152 k.p.a.

W pierwszej kolejności należy rozstrzygnąć, na podstawie, jakich przepisów zasadność odmowy wznowienia postępowania powinna być oceniana w przedmiotowym stanie faktycznym. Zgodnie bowiem z art. 180 § 1 k.p.a., w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy dotyczące ubezpieczeń ustalają odmienne zasady postępowania w tych sprawach. Tymczasem właśnie w zakresie nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego ustawodawca wprowadził regulacje szczególne w stosunku do Kodeksu postępowania administracyjnego.

Takie „ustalenie odmiennych zasad postępowania” w rozumieniu art. 180 § 1 k.p.a. dokonane zostało niewątpliwie w art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. W przepisie tym wskazano, iż prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Norma ta powinna być jednak odczytywana przy uwzględnieniu treści art. 83a ust. 3 ustawy, co z kolei oznacza, iż ma ona zastosowanie wyłącznie w przypadku złożenia odwołania od decyzji, rozstrzygniętego następnie orzeczeniem właściwego sądu. W cytowanym przepisie chodzi o złożenie odwołania od decyzji wydanej w trybie zwyczajnym, a nie od decyzji wydanych już w trakcie postępowania o wznowienie postępowania.

Zgodnie z art. 145 § 1 k.p.a, w sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznowia się postępowanie, jeżeli:

1) dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;

- 2) decyzja wydana została w wyniku przestępstwa;
- 3) decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracji publicznej, który podlega wyłączeniu stosownie do art. 24, 25 i 27;
- 4) strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu;
- 5) wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, który wydał decyzję;
- 6) decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu;
- 7) zagadnienie wstępne zostało rozstrzygnięte przez właściwy organ lub sąd odmiennie od oceny przyjętej przy wydaniu decyzji (art. 100 § 2);
- 8) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone lub zmienione.

Można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (art. 145a § 1 k.p.a.) oraz w przypadku, gdy zostało wydane orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, zgodnie z ustawą z dnia 3 grudnia 2010 roku o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2010 roku, Nr 254, poz. 1700), jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną (art. 146b § 1 k.p.a.).

Z treści odwołań skarżącego wynika, iż jako podstawę wznowienia postępowania wskazuje okoliczność, że bez własnej winy nie brał udziału w postępowaniu, nie był zawiadamiany o jego etapach oraz nie składał wniosków o objęcie go ubezpieczeniem ZUS.

Wymieniona podstawa wznowienia opiera się na dwóch przesłankach: po pierwsze, na fakcie niebrania udziału przez stronę w postępowaniu; po drugie, na braku winy strony. Przez udział w postępowaniu należy rozumieć udział stron w całym ciągu czynności rozpoznawczych oraz rozstrzygających postępowania administracyjnego prowadzonych przez organ administracji publicznej. Przesłanka obejmuje zatem przypadki, gdy strona w ogóle nie brała udziału w postępowaniu, jak i gdy nie brała udziału w istotnych czynnościach wyjaśniających organu. Z zasady ogólnej wynika, że strona ma zagwarantowany czynny udział w postępowaniu wyjaśniającym, nie chodzi zatem tylko o obecność strony przy podejmowaniu czynności procesowych przez organ orzekający, ale o stworzenie możliwości prawnych podejmowania przez stronę czynności procesowych w celu obrony swoich interesów prawnych. Omawiana przesłanka wystąpi zatem w tych przypadkach, gdy strona pomimo że była obecna przy czynnościach procesowych postępowania wyjaśniającego, nie miała możliwości czynnego uczestnictwa w tych czynnościach. Pozbawienie strony udziału w postępowaniu to też pozbawienie możliwości obrony praw w postępowaniu, np. przez naruszenie przepisów określających terminy zawiadomienia strony o rozprawie, terminie przesłuchania świadków. Pozbawienie możliwości przygotowania przez stronę obrony interesu prawnego oznacza prowadzenie postępowania bez czynnego udziału strony bez jej winy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie jednoznacznie wskazuje, że J. N. brał udział w postępowaniu, którego efektem było wydanie przez organ rentowy decyzji z dnia 4 sierpnia 2009 roku. W toku postępowania przed organem rentowym po wydaniu decyzji Nr (...) w dniu 17 maja 2005 r., obejmującej J. N. ubezpieczeniem społecznym, brał on czynny udział w postępowaniu przed ZUS o czym świadczą liczne pisma składane przez niego do akt sprawy oraz zamieszone w aktach rentowych odpowiedzi organu rentowego wraz z wyjaśnieniami dotyczącymi podstawy prawnej i faktycznej podejmowanych czynności. W odpowiedzi na składane pisma wnioskodawcy nazywane -skargami, zażaleniami i wnioskami- organ rentowy udzielał mu wyjaśnień, wszczynał odpowiednie postępowania bądź wydawał decyzje w przedmiocie stwierdzenia nieważności ostatecznych decyzji (akta ZUS –tom I i II)

Drugą przesłanką jest „brak winy strony”. Będzie miał miejsce w przypadkach niedopuszczenia strony do uczestnictwa lub gdy strona zawiadomiona o wszczęciu postępowania oraz czynnościach w postępowaniu wyjaśniającym nie mogła wziąć udziału z powodu przeszkód nie do przewyciężenia. Wobec powyższych ustaleń wskazujących na aktywny udział skarżącego w postępowaniu przed organem rentowym nie można rozważać z oczywistych powodów przesłanki braku winy w niebraniu udziału w postępowaniu.

W ocenie Sądu odwołania J. N. nie zasługują na uwzględnienie. Ich wnioski dotyczyły wprawdzie wznowienia postępowania zakończonego ostateczną decyzją organu rentowego, jednakże nie można podzielić jego stanowiska o ziszczeniu się przesłanki wskazanej w art. 145 § 4 k.p.a. albowiem J. N. brał czynny udział w postępowaniu przed organem rentowym dotyczącym również wydania decyzji Nr (...).

Z tych względów brak jest podstaw do wznowienia postępowania i stwierdzenia nieważności decyzji.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł jak w sentencji.